

PADOMES LĒMUMS (ES) 2022/2332**(2022. gada 28. novembris)****par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu noteikšanu par noziegumu jomu, kas atbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību 83. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 83. panta 1. punkta trešo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) Līguma par Eiropas Savienību (LES) 29. pantā paredzēts, ka Padome var pieņemt lēmumus, kuros nosaka Savienības pieeju īpašiem ģeogrāfiskiem vai tematiskiem jautājumiem, tostarp pieeju ierobežojošiem pasākumiem.
- (2) Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 215. pants ļauj Padomei pieņemt pret fiziskām vai juridiskām personām un grupām vai nevalstiskām vienībām vēršus ierobežojošus pasākumus vai pieņemt pasākumus, kuru mērķis ir daļēji vai pilnībā pārtraukt vai samazināt ekonomiskos un finanšu sakarus ar vienu vai vairākām trešām valstīm, pamatojoties uz lēmumu, kas pieņemts, ievērojot LES 29. pantu. Dalībvalstīs vajadzētu būt ieviestiem iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem sodiem par Padomes regulu par Savienības ierobežojošiem pasākumiem pārkāpumiem.
- (3) Šis lēmums attiecas tikai uz Savienības ierobežojošiem pasākumiem, ko Savienība ir pieņēmusi, pamatojoties uz LES 29. pantu vai LESD 215. pantu, piemēram, pasākumiem attiecībā uz līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu, aizliegumu darīt pieejamus līdzekļus un saimnieciskos resursus un aizliegumu ieceļot Savienības dalībvalsts teritorijā, kā arī uz nozaru ekonomiskajiem pasākumiem un ieroču embargo.
- (4) Ir nepieciešams, lai dalībvalstis būtu ieviesušas iedarbīgus, samērīgus un atturošus sodus par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem. Tāpat ir nepieciešams, lai minētie sodi vērštos pret Savienības ierobežojošo pasākumu apiešanu.
- (5) Komisija nodrošina koordināciju starp dalībvalstīm un Savienības aģentūrām attiecībā uz tādu Savienības ierobežojošo pasākumu izpildi, kuri pieņemti saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, un ir izpētījusi mijiedarbību starp ierobežojošiem pasākumiem un krimināltiesību pasākumiem.
- (6) LESD 83. panta 1. punktā pašlaik nav paredzēta minimālo noteikumu noteikšana attiecībā uz Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu definīciju un sodiem par šādiem pārkāpumiem, jo šo pasākumu pārkāpumi kā tādi vēl nav iekļauti minētajā pantā uzskaitītajās noziegumu jomās. Šobrīd 83. panta 1. punktā ir uzskaitītas šādas noziegumu jomas: terorisms, cilvēku tirdzniecība, sieviešu un bērnu seksuāla izmantošana, nelegāla narkotiku tirdzniecība, nelegāla ieroču tirdzniecība, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana, korupcija, maksāšanas līdzekļu viltošana, datornoziegumi un organizētā noziedzība. Tomēr dažos gadījumos Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi var būt saistīti ar noziedzīgiem nodarījumiem, kuri ietilpst dažās no uzskaitītajām noziegumu jomām, piemēram, terorismu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu.

⁽¹⁾ 2022. gada 7. jūlija piekrišana (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

- (7) LESD 83. panta 1. punkta trešajā daļā ir paredzēta īpaša procedūra, saskaņā ar kuru Padome var precizēt jaunas noziegumu jomas. To var izdarīt tikai pēc tam, kad ir rūpīgi izvērtēti Līgumā noteiktie kritēriji, kas atspoguļo procedūras ārkārtējo raksturu. Noziedzības attīstība, kas novērota pēc Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, ir ārkārtēji apstākļi.
- (8) LESD 83. panta 1. punkta pirmajā daļā minētie kritēriji attiecībā uz noziegumu jomas pārrobežu dimensiju, proti, noziedzīgu nodarījumu būtību vai ietekmi un īpašo nepieciešamību tos apkarot kopīgi, ir savstarpēji saistīti, un tos nevar vērtēt atsevišķi.
- (9) Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi būtu jāidentificē kā noziegumu joma, lai nodrošinātu Savienības ierobežojošo pasākumu politikas efektīvu īstenošanu. Lielākā daļa dalībvalstu Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumus jau ir kvalificējušas kā noziedzīgu nodarījumu. Dažās dalībvalstīs, kuras ierobežojošo pasākumu pārkāpumus kvalificē kā noziedzīgu nodarījumu, ir ieviestas plašas definīcijas, piemēram, “ANO un ES noteikto sankciju pārkāpums” vai “ES noteikumu pārkāpums”, savukārt citās ir ieviesti sīkāk izstrādāti noteikumi, piemēram, tajos ir uzskaitītas aizliegtās darbības. Kritēriji, pamatojoties uz kuriem darbība ietilpst krimināltiesību piemērošanas jomā, dalībvalstīs ir atšķirīgi, bet tie parasti ir saistīti ar nodarījumu smagumu (nopietns raksturs) vai tiek noteikti kvalitatīvi (nodoms, rupja neuzmanība) vai kvantitatīvi (kaitējums).
- (10) Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi ir īpaši smagu noziegumu joma, kura smaguma pakāpe ir līdzīga LESD 83. panta 1. punktā uzskaitīto noziegumu smaguma pakāpei, jo tie var radīt ilgstošus draudus starptautiskajam mieram un drošībai, apdraudēt demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību konsolidāciju un atbalstīšanu un radīt būtisku kaitējumu ekonomikai, sociālajai jomai, sabiedrībai un videi. Šādu pārkāpumu dēļ personas un vienības, kuru aktīvi ir iesaldēti vai kuru darbībām ir noteikti ierobežojumi, joprojām var piekļūt saviem aktīviem un atbalstīt režīmus, uz ko attiecas Savienības ierobežojoši pasākumi, vai turpināt piekļūt valsts līdzekļiem, kas ir piesavināti. Līdzīgi – no tādu preču un dabas resursu ekspluatēšanas iegūtā nauda, kuri tiek tirgoti, pārkāpjot Savienības ierobežojošos pasākumus, var ļaut režīmiem, uz ko attiecas minētie ierobežojošie pasākumi, iegādāties ieročus, ar kuriem tie izdara noziegumus. Turklāt ar tirdzniecību saistīto Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi var veicināt dabas resursu nelikumīgu ekspluatēšanu jurisdikcijā, uz kuru attiecas minētie ierobežojošie pasākumi.
- (11) Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome savā Rezolūcijā (ANO DPR) 1196 (1998) uzsvēra, cik svarīgi ir stiprināt ieroču embargo efektivitāti, kā līdzekli, lai samazinātu ieroču pieejamību bruņota konflikta risināšanai. Tā arī mudināja valstis – lai īstenotu savas saistības izpildīt Drošības padomes lēmumus par ieroču embargo – apsvērt iespēju pieņemt tiesību aktus vai citus juridiskus pasākumus, ar kuriem Drošības padomes noteikto ieroču embargo pārkāpumi tiek atzīti par noziedzīgu nodarījumu.
- (12) Tas, ka dalībvalstīm saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem ir ļoti atšķirīgas Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu definīcijas un sodi par tiem, nozīmē, ka sankcijas tiek īstenotas dažādās pakāpēs atkarībā no dalībvalsts, kurā par pārkāpumu tiek ierosināta izmeklēšana. Tas apdraud Savienības mērķi uzturēt starptautisko mieru un drošību un atbalstīt Savienības kopīgās vērtības. Tāpēc jo īpaši ir nepieciešama kopīga rīcība Savienības līmenī, lai, izmantojot krimināltiesības, vērstos pret Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem.
- (13) Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem ir skaidra un dažkārt pat izteikta pārrobežu dimensija. Šādus pārkāpumus ne tikai var izdarīt fiziskas personas vai ar tādu juridisku personu līdzdalību, kas darbojas globālā mērogā, bet dažos gadījumos Savienības ierobežojošie pasākumi, piemēram, banku pakalpojumu ierobežojumi, pat aizliedz pārrobežu operācijas. Tādējādi to pārkāpšana ir pielīdzināma pārrobežu mēroga rīcībai, kas prasa kopīgu pārrobežu reakciju Savienības līmenī.

- (14) Atšķirīgās definīcijas un sodi par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem kavē Savienības ierobežojošo pasākumu politikas konsekventu piemērošanu. Tas var pat novest pie tā, ka likumpārkāpēji izvēlas labvēlīgāko jurisdikciju un paliek nesodīti, jo viņi varēja izvēlēties savas darbības veikt tajās dalībvalstīs, kurās par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem ir paredzēti mazāk stingri sodi. Sodu par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem saskaņošana palielinātu šādu sodu ietekmīgumu, samērīgumu un atturošo ietekmi.
- (15) Tāpēc Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpums būtu jāidentificē kā “noziegumu joma” LESD 83. panta 1. punkta nolūkos, jo tas atbilst minētajā pantā noteiktajiem kritērijiem.
- (16) Kopīga rīcība Savienības līmenī veicinātu ne tikai vienlīdzīgus nosacījumus starp dalībvalstīm un uzlabotu tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbību Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu novēršanā; tā veicinātu arī vienlīdzīgus nosacījumus pasaulē, proti, tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbību ar trešām valstīm attiecībā uz Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem.
- (17) Šā lēmuma mērķis, proti, identificēt Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumus kā noziegumu jomu, kas atbilst LESD 83. panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem, ir jāsasniedz Savienības līmenī. Tāpēc tas atbilst LES 5. pantā noteiktajam subsidiaritātes principam. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (18) Kā pirmais solis ir jāidentificē Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi kā noziegumu joma LESD 83. panta 1. punkta nolūkos, lai kā otro soli varētu pieņemt sekundāros materiālo tiesību aktus, *inter alia*, ar kuriem paredz minimālos noteikumus attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu un sodu par Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumiem definīciju.
- (19) Šis lēmums neskar turpmākos pasākumus, kas veikti saskaņā ar Līgumā noteiktajām likumdošanas procedūrām. Jo īpaši, tas nenosaka un neskar to sekundāro tiesību aktu piemērošanas jomu un saturu, kas ierosināti pēc šā lēmuma piemērošanas.
- (20) Ir būtiski, lai jebkurš tiesību akta priekšlikums šādiem sekundāriem tiesību aktiem tiktu sagatavots saskaņā ar labāka regulējuma principiem.
- (21) Jo īpaši pienācīga uzmanība jāpievērš valstu sistēmu dažādībai un dalībvalstu krimināltiesību sistēmu pamataspektiem, tostarp attiecībā uz sodu organizēšanu. Pienācīgi jāņem vērā arī pamattiesību aizsardzības pasākumi, princips par soda par noziedzīgiem nodarījumiem nepiemērošanu ar atpakaļejošu spēku, noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi, kas noteikti Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. pantā, kā arī krimināltiesību precizitātes, skaidrības un saprotamības prasības.
- (22) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.
- (23) Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, Īrija 2022. gada 29. jūnija vēstulē ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šā lēmuma pieņemšanā un piemērošanā.
- (24) Lai steidzamības kārtā varētu pieņemt sekundāros tiesību aktus, ar kuriem paredz minimālos noteikumus attiecībā uz Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumu definīciju un sodiem par šiem pārkāpumiem, šim lēmumam būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Savienības ierobežojošo pasākumu pārkāpumi ir noziegumu joma LESD 83. panta 1. punkta otrās daļas nozīmē.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2022. gada 28. novembrī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
V. BALAŠ*
